

MARIJAMPOLĖS SPECIALIEJI SOCIALINĖS GLOBOS NAMAI**IŠVADA****DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS**

2025-09-17

Marijampolė

Marijampolės specialieji socialinės globos namai (toliau Įstaiga), vadovaudamiesi LR Korupcijos prevencijos įstatymo 10 straipsnio 1 dalimi, LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2022 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. A1-288 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2.2 papunkčio nuostatomis ir atsižvelgdami į atskirų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pavaldžių įstaigų veiklos srityse identifikuotus rizikos veiksnius, pasiūlė Globos namams 2025 metais atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą įgyvendinant viešuosius pirkimus.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo tikslas – nustatyti rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas pasireikšti korupcijai socialinės globos Įstaigoje įgyvendinant viešuosius pirkimus.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas pradėtas 2025 m. rugpjūčio 18 d., baigtas 2025 m. rugsėjo 17 d. Analizuotas korupcijos pasireiškimo tikimybės laikotarpis - nuo 2024 m. II ketvirčio iki 2025 m. II ketvirčio (imtinai).

Korupcijos pasireiškimo nustatymą atliko už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Globos namuose atsakingi asmenys: Dovilė Tumelienė, Vaida Pautienienė ir Diana Krupinskienė.

Įstaigoje korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo analizė buvo atliekama naudojant dokumentų analizės metodą. Nustatymo metu buvo analizuojami šie vidiniai teisės aktai ir vadovo įsakymai, reglamentuojantys analizuojamą veiklos sritį bei jų atitiktis LR įstatymams ir kitiems galiojantiems teisės aktams:

- 1996 m. rugpjūčio 13 d. Nr. I-1491 „Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas“;
- 2015 m. vasario 5 d. yra patvirtintos Viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos taisyklės Nr. V-21 „Dėl viešųjų pirkimų organizavimo ir kontrolės taisyklių patvirtinimo“ (aktuali redakcija);
- 2018 m. vasario 26 d. yra patvirtintas Nuolatinės viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentas Nr. V-24 „Dėl Marijampolės specialiųjų socialinės globos namų nuolatinės supaprastintų viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamento patvirtinimo“ (aktuali redakcija);

- Pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas, patvirtintas globos namų direktoriaus 2021 m. vasario 17 d. direktoriaus įsakymu Nr. V-30 „Dėl Pareigų, kurias einantys asmenys, privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo tvirtinimo“.

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą buvo atsižvelgta į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Prevencijos skyriaus 2025 m. kovo 24 d. gautą raštą Nr. (2.46 Mr-06) SD-1042 ir atsakyta į šiuos klausimus:

2. Dėl SGĮ viešųjų pirkimų:

2.1. Ar Jūsų įstaigoje yra patvirtintas viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašas (toliau – Aprašas)? Jeigu taip, ar Jūsų įstaigos patvirtinto Aprašo nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir Viešųjų pirkimų tarnybos iniciatyva parengtų Viešųjų pirkimų ir pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijų¹ priede pateikto pavyzdinio Viešųjų pirkimų ar pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašo nuostatoms:

Marijampolės specialiuosiuose socialinės globos namuose (toliau – Globos namai) 2015 m. vasario 5 d. yra patvirtintos Viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos taisyklės (toliau – taisyklės), įsakymo Nr. V-21 „Dėl viešųjų pirkimų organizavimo ir kontrolės taisyklių patvirtinimo“ (aktuali redakcija). Taisyklių nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatoms bei Viešųjų pirkimų tarnybos iniciatyva parengtų Viešųjų pirkimų ir pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijų priede pateikto pavyzdinio Viešųjų pirkimų ar pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašo nuostatoms.

2.1.1. Ar Apraše nustatyta, kad už viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų laikymosi užtikrinimą Jūsų įstaigoje yra atsakingas Jūsų įstaigos vadovas?

Globos namų taisyklėse nustatyta, kad už viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų laikymosi užtikrinimą yra atsakingas globos namų direktorius.

2.1.2. Ar Apraše aiškiai apibrėžtos viešųjų pirkimų procese dalyvaujančių Jūsų įstaigos darbuotojų funkcijos, teisės pareigos ir atsakomybės?

Taisyklėse aiškiai apibrėžtos viešųjų pirkimų procese dalyvaujančių darbuotojų funkcijos, teisės, pareigos ir atsakomybės.

2.1.3. Ar Apraše nustatytas įpareigojimas Jūsų įstaigos vadovui, kitiems viešųjų pirkimų procese dalyvaujantiems Jūsų įstaigos darbuotojams per konkretų nustatytą terminą nuo paskyrimo, bet ne vėliau kaip iki dalyvavimo pirkimų procedūrose pradžios, pasirašyti konfidencialumo pasižadėjimą ir Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme nustatyta tvarka

¹ Prieiga internete: <https://vpt.lrv.lt/public/canonical/1719830159/17627/>.

deklaruoti ar patikslinti privačius interesus? Ar Apraše nustatyta kas ir kokiomis vidaus kontrolės priemonėmis užtikrina šių įpareigojimų tinkamą įgyvendinimą Jūsų įstaigos viduje?

Taisyklėse nustatytas įpareigojimas globos namų direktoriui ir kitiems viešųjų pirkimų procese dalyvaujantiems darbuotojams, prieš pradėdant vykdyti jiems nustatytas funkcijas, pasirašyti konfidencialumo pasižadėjimą, pagal taisyklių 2 priede nustatytą formą ir Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoti privačius interesus, o asmenys, kuriems neprivaloma deklaruoti privačius interesus – pasirašyti Viešųjų pirkimų tarnybos kartu su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija nustatytos formos nešališkumo deklaraciją. Nešališkumo deklaracijas būtina užpildyti tik tiems darbuotojams, kurie nėra įtraukti į Pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašą, patvirtintą globos namų direktoriaus 2021 m. vasario 17 d. direktoriaus įsakymu Nr. V-30 „Dėl Pareigų, kurias einantys asmenys, privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo tvirtinimo“. Jeigu tas pats darbuotojas dirba keliose komisijose arba yra ir Pirkimų organizatorius ir komisijos narys – jam galima pasirašyti vieną nešališkumo deklaraciją bei konfidencialumo pasižadėjimą, nurodant visas atliekamas pareigas nustatyta tvarka. Taisyklėse taip pat nustatyta, kokiomis vidaus kontrolės priemonėmis užtikrinamas šių įpareigojimų tinkamas įgyvendinimas.

2.1.4. Ar Jūsų įstaigos viešųjų pirkimų procese, paslaugų sutarties pagrindu (pavyzdžiui, pirkimo komisijos nariai, ekspertai ar pan.), dalyvauja ir įstaigos vardu veikia, ne Jūsų įstaigos darbuotojai? Jeigu taip, ar Apraše aiškiai reglamentuota tokių asmenų atrankos, įtraukimo į viešųjų pirkimų procesą ir pašalinimo iš viešųjų pirkimų proceso procedūra, ar Apraše nustatyti reikalavimai tokių asmenų nešališkumui ir teisiniai saugikliai užtikrinti tokiems asmenims teikiamos riboto prieinamumo informacijos, susijusios su viešaisiais pirkimais, konfidencialumą, ar reglamentuota kokiomis vidaus kontrolėmis priemonėmis užtikrinamas tokių asmenų nešališkumas, konfidencialumo reikalavimų laikymasis dalyvaujant Jūsų įstaigos viešųjų pirkimų procese?

Viešųjų pirkimų procese dalyvauja tik globos namų darbuotojai, tačiau taisyklėse numatyta galimybė, jei pirkimo objektas yra sudėtingas, o pasiūlymams nagrinėti ir vertinti reikia specialių žinių, globos namų direktoriaus sprendimu, gali būti kviečiami ekspertai konsultuoti klausimu, kuriam reikia specialių žinių, ir (ar) tiekėjų pateiktiems pasiūlymams nagrinėti. Jie taip pat turi pasirašyti nešališkumo deklaraciją bei konfidencialumo pasižadėjimą bei įstatymo nustatyta tvarka deklaruoti privačius interesus.

2.1.5. Ar Apraše nustatyta, kad Jūsų įstaiga prekes, paslaugas ir darbus privalo įsigyti per CPO, kai:

2.1.5.1. mažos vertės pirkimo numatomos sutarties vertė didesnė kaip 15 000 Eur be PVM (pažymėtina, kad ši riba gali būti mažesnė, bet ne didesnė);

Taisyklėse numatyta, kad globos namai prekes, paslaugas ir darbus, vadovaujantis VPĮ 82 straipsniu, privalo įsigyti naudojantis centrinės perkančiosios organizacijos (toliau – CPO) atlikta pirkimo procedūra ar valdoma dinamine pirkimo sistema ar sudaryta preliminarią sutartimi, kai pirkimo sutarties vertė lygi arba didesnė kaip 15 000 Eur be PVM.

2.1.5.2. CPO elektroniniame kataloge esančios prekės, paslaugos ar darbai atitinka Jūsų įstaigos poreikius ir Jūsų įstaiga negali prekių, paslaugų ar darbų įsigyti efektyvesniu būdu racionaliai naudodama tam skirtas lėšas.

Taisyklėse numatyta, kad globos namai prekes, paslaugas ir darbus privalo įsigyti per CPO elektroniniame kataloge kai prekės, paslaugos ar darbai atitinka globos namų poreikius ir globos namai negali prekių, paslaugų ar darbų įsigyti efektyvesniu būdu racionaliai naudodama tam skirtas lėšas.

2.1.6. Ar Apraše nustatyta prievolė atsakingam darbuotojui, pagal kompetenciją nepritarusiam prekių, paslaugų ir (ar) darbų pirkimo vykdymui naudojantis CPO katalogu, pateikti už pirkimų organizavimą atsakingam asmeniui raštišką motyvuotą šio sprendimo pagrindimą?

Siūlymą pirkti per CPO arba iš jos, globos namų direktoriui gali teikti pirkimų iniciatorius, Pirkimų organizatorius arba Viešųjų pirkimų komisija, tačiau nusprendus pirkimo nevykdyti per / iš CPO, siūlymą teikiantis subjektas privalo motyvuoti savo sprendimą, tai patvirtinantį dokumentą paskelbti globos namų internetiniame tinklalapyje ir jį saugoti kartu su kitais pirkimo dokumentais VPĮ 97 straipsnyje nustatyta tvarka.

2.1.7. Ar Jūsų įstaigai vykdant viešuosius pirkimus dalyvauja pretenzijų nagrinėjimo komisija. Jeigu taip, ar yra patvirtinti vidaus teisės aktai, kurie reglamentuotų šios komisijos sudarymą, veiklą ir atsakomybę, prievolę dokumentuoti ir motyvuoti šioje komisijoje priimamus sprendimus? Jeigu nedalyvauja, ar aiškiai reglamentuota pretenzijų, susijusių su Jūsų įstaigos viešaisiais pirkimais nagrinėjimo procedūra?

Tiekėjų pretenzijas nagrinėja Pirkimų organizatorius arba pirkimą atliekanti Nuolatinė viešųjų pirkimų komisija (toliau – Komisija). Atskirais atvejais globos namų direktoriaus įsakymu pretenzijoms nagrinėti gali būti sudaryta atskira komisija. Nagrinėjant pretenziją, gali būti kreipiamasi į Pirkimų iniciatorių, kuris, privalo pareikšti argumentuotą savo nuomonę dėl gautos pretenzijos. Globos namuose 2018 m. vasario 26 d. yra patvirtintas Nuolatinės viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentas globos namų direktoriaus įsakymu Nr. V-24 „Dėl Marijampolės specialiųjų socialinės globos namų nuolatinės supaprastintų viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamento patvirtinimo“ (aktuali redakcija), kuris aiškiai reglamentuoja šios komisijos sudarymą, veiklą ir atsakomybę, prievolę dokumentuoti ir motyvuoti šioje komisijoje priimamus sprendimus.

2.2. Ar Jūsų įstaigoje patvirtintas Viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentas (toliau – Reglamentas). Jeigu taip, ar Jūsų įstaigos patvirtinto Reglamento nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 19 straipsnio ir Viešųjų pirkimų tarnybos iniciatyva parengtų Viešųjų pirkimų ir pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijų² priede pateikto pavyzdinio Viešųjų pirkimų ar pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašo ir nuostatoms bei Viešojo pirkimo ir pirkimo komisijos sudarymo ir jos veiklos organizavimo gairėms³:

Globos namuose yra patvirtintas Nuolatinės viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentas (toliau – Reglamentas). Patvirtinto Reglamento nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 19 straipsniui, Viešųjų pirkimų tarnybos parengtoms Viešųjų pirkimų ir pirkimų organizavimo bei vidaus kontrolės rekomendacijoms, priede pateikto pavyzdinio tvarkos aprašo nuostatoms bei Viešojo pirkimo ir pirkimo komisijos sudarymo ir veiklos organizavimo gairėms.

2.2.1. Ar Reglamente apibrėžta viešojo pirkimo komisijos (toliau – komisija) atskaitomybė?

Globos namų Komisijos Reglamente aiškiai apibrėžta Komisijos atskaitomybė.

2.2.2. Ar Reglamente nustatyta, kad komisijoje turi būti bent vienas darbuotojas, turintis pirkimų specialisto pažymėjimą?

Globos namų Komisijos Reglamente nustatyta, kad bent vienas Komisijos narys turi turėti pirkimų specialisto pažymėjimą, išskyrus kai vykdomas mažos vertės pirkimas, sutartis sudaroma preliminarios sutarties ar dinaminės pirkimo sistemos pagrindu.

2.2.3. Ar Reglamente nustatyta, kad komisija vykdo tik rašytines užduotis ir įpareigojimus?

Globos namų Komisijos Reglamente nustatyta, kad Komisija vykdo tik rašytines užduotis ir įpareigojimus.

2.2.4. Ar Reglamente nustatytos komisijos teisės, pareigos, funkcijos, darbo organizavimo ir sprendimų priėmimo tvarka?

Globos namų Komisijos Reglamente aiškiai nustatytos Komisijos teisės, pareigos, funkcijos, darbo organizavimo ir sprendimų priėmimo tvarka. Komisijos sprendimai įforminami protokolais, kuriuose nurodomi Komisijos sprendimo motyvai, pateikiami paaiškinimai ir Komisijos narių atskirosios nuomonės (jei tokios teikiamos). Komisijos protokolą pasirašo visi Komisijos posėdyje dalyvavę Komisijos nariai.

---

² Prieiga internete: <https://vpt.lrv.lt/public/canonical/1719830159/17627/>.

³ Prieiga internete: https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/mp/komisijos_gaires.pdf.

2.2.5. Ar Reglamente nustatytos komisijos narių pagrindinės teisės, pareigos ir atsakomybė?

Globos namų Komisijos Reglamente nustatytos Komisijos narių pagrindinės teisės, pareigos ir atsakomybė.

2.2.6. Ar Reglamente nustatyta ekspertų pasitelkimo tvarka?

Komisijos Reglamente nurodoma, kad perkančiosios organizacijos pakviestas ekspertas už savo veiklą ir priimtus sprendimus atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

2.2.7. Ar, atsižvelgiant į Viešųjų pirkimų tarnybos rekomendacijas⁴, taikoma rotacija sudarant komisijas?

Pagal Viešųjų pirkimų tarnybos rekomendacijas⁵, taikoma rotacija sudarant Komisijas atsižvelgiant į pirkimo objektą.

2.2.8. Ar užtikrinama, kad komisijos posėdžių protokoluose būtų nurodomi sprendimų priėmimui aktualūs komisijos narių pasisakymai, atskirosios nuomonės (kai jos pareiškiamos), priimti sprendimai, jų priėmimo motyvai, po kiekvieno svarstyтино klausimo vykdyto komisijos narių balsavimo rezultatai?

Komisijos sprendimai priimami paprasta balsų dauguma atviru vardiniu balsavimu, balsuojant „už“ arba „prieš“. Jeigu balsai pasiskirsto po lygiai, lemia Komisijos pirmininko balsas. Balsavimo metu Komisijos nariai negali susilaikyti nuo sprendimo priėmimo – jie turi aiškiai išreikšti savo poziciją svarstomu klausimu. Jei Komisijos narys negali priimti sprendimo dėl informacijos ar laiko stokos, jis turi prašyti nukelti Komisijos posėdžio datą ir /ar kreiptis dėl papildomos informacijos ir /ar paaiškinimų suteikimo į kitus Komisijos narius ar Perkančiosios organizacijos pakviestus ekspertus. Komisijos sprendimai įforminami protokolais, kuriuose nurodomi Komisijos sprendimo motyvai, pateikiami paaiškinimai ir Komisijos narių atskirosios nuomonės (jei tokios teikiamos). Komisijos protokolą pasirašo visi Komisijos posėdyje dalyvavę Komisijos nariai.

---

⁴ Viešųjų pirkimų tarnyba Viešojo pirkimo ir pirkimo komisijos sudarymo ir jos veiklos organizavimo gairėse rekomenduoja:

- nuolatinėje komisijoje keisti 1/3 narių ne rečiau kaip kartą per metus (jei organizacijoje yra pakankamai reikiama kvalifikaciją turinčių darbuotojų);
- į naujai sudaromą komisiją įtraukti ne mažiau nei 1/3 nedalyvavusių anksčiau sudarytos komisijos darbe narių (jei organizacijoje yra pakankamai reikiamas žinias ir kvalifikaciją turinčių darbuotojų).

⁵ Viešųjų pirkimų tarnyba Viešojo pirkimo ir pirkimo komisijos sudarymo ir jos veiklos organizavimo gairėse rekomenduoja:

- nuolatinėje komisijoje keisti 1/3 narių ne rečiau kaip kartą per metus (jei organizacijoje yra pakankamai reikiama kvalifikaciją turinčių darbuotojų);
- į naujai sudaromą komisiją įtraukti ne mažiau nei 1/3 nedalyvavusių anksčiau sudarytos komisijos darbe narių (jei organizacijoje yra pakankamai reikiamas žinias ir kvalifikaciją turinčių darbuotojų).

2.2.9. *Ar, pildant komisijos posėdžių protokolus, juose išvengiama neaiškių teiginių, kurie galėtų būti suprantami dviprasmiškai (pavyzdžiui, jeigu protokole nurodyta, kad „Deramasi dėl sąlygų“, protokolas tokiu atveju nėra aiškus ir išsamus, iš jo turinio negalima suprasti dėl kokių sąlygų buvo deramasi. Šiuo atveju turi būti detalizuojama aiškiai nurodant dėl kokių konkrečių pirkimo sąlygų buvo derėtasi ir pan.).*

Pildant Komisijos posėdžių protokolus užtikrinama, kad juose nebūtų neaiškių ar dviprasmiškų teiginių. Protokoluose aiškiai ir detalai nurodoma, dėl kokių konkrečių pirkimo sąlygų buvo derėtasi ar priimti sprendimai.

2.3. *Ar Jūsų įstaigos darbo praktikoje:*

2.3.1. *Paskyrus Jūsų įstaigos darbuotoją ar įgaliojus ne Jūsų įstaigos darbuotoją vykdyti funkcijas, susijusias su Jūsų įstaigos vykdomais viešaisiais pirkimais, Jūsų įstaigos iniciatyva užtikrinamas savalaikis tokio darbuotojo ar asmens supažindinimas su Aprašu, kitais aktualiais teisės aktais, reglamentuojančiais tokio darbuotojo ar funkcijas ir elgesio standartus viešųjų pirkimų srityje?*

Paskyrus globos namų darbuotoją vykdyti funkcijas, susijusias su globos namų vykdomais viešaisiais pirkimais, globos namų iniciatyva užtikrinamas savalaikis tokio darbuotojo ar asmens supažindinimas su Viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos taisyklėmis, kitais aktualiais teisės aktais, reglamentuojančiais tokio darbuotojo ar įgaliojus ne Globos nam darbuotoją vykdyti funkcijas ir elgesio standartus viešųjų pirkimų srityje.

2.3.2. *Užtikrinamas viešųjų pirkimų funkcijų atskyrimas (pavyzdžiui, ar pirkimo vykdymas atskirtas tiek nuo pirkimo inicijavimo, tiek nuo sutarties priežiūros) personaliniame lygmenyje?*

Globos namuose užtikrinamas viešųjų pirkimų funkcijų atskyrimas (pavyzdžiui, ar pirkimo vykdymas atskirtas tiek nuo pirkimo inicijavimo, tiek nuo sutarties priežiūros) personaliniame lygmenyje.

2.3.3. *Užtikrinamas privalomos viešinti informacijos (pirkimų plano ir pan.) apie Jūsų įstaigos viešuosius pirkimus atskleidimas Jūsų įstaigos interneto svetainėje Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka?*

Globos namuose užtikrinamas privalomos viešinti informacijos apie viešuosius pirkimus atskleidimas Globos namų interneto svetainėje Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka

<https://msgn.lrv.lt/lt/administracine-informacija/viesieji-pirkimai/>

2.3.4. *Užtikrinamas privalomos skelbti informacijos teikimas į Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą nustatyta apimtimi ir terminais Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka?*

Globos namuose užtikrinamas privalomos skelbti informacijos teikimas į Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą nustatyta apimtimi ir terminais Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka.

2.3.5. Užtikrinama, kad neskelbiami pirkimai būtų vykdomi tik išimtiniais atvejais, o pasirenkant šį būdą, būtų apsvarstytos ir įvertintos ne tik sąlygos leidžiančias apie pirkimą neskelbti, bet ir neskelbiamo pirkimo trūkumai: neskelbiamo pirkimo atveju sumažėja pirkimo skaidrumas, apribojamos galimybės suinteresuotiems tiekėjams dalyvauti pirkime ir pasiūlyti savo prekes, paslaugas ar darbus, sumažėjus konkurencijai tarp tiekėjų, jie gali pasiūlyti didesnes nei rinkos kainas, galimi tiekėjų tarpusavio susitarimai dėl pirkimo ir pan.?

Globos namuose užtikrinama, kad neskelbiami pirkimai būtų vykdomi tik išimtiniais atvejais, o pasirenkant šį būdą, būtų apsvarstytos ir įvertintos ne tik sąlygos leidžiančias apie pirkimą neskelbti, bet ir neskelbiamo pirkimo trūkumai: neskelbiamo pirkimo atveju sumažėja pirkimo skaidrumas, apribojamos galimybės suinteresuotiems tiekėjams dalyvauti pirkime ir pasiūlyti savo prekes, paslaugas ar darbus, sumažėjus konkurencijai tarp tiekėjų, jie gali pasiūlyti didesnes nei rinkos kainas, galimi tiekėjų tarpusavio susitarimai dėl pirkimo ir pan.

2.3.6. Visais atvejais įvertinama ar yra galimybė perkamas prekes, paslaugas ar darbus įsigyti per centrinę perkančiąją organizaciją?

Atliekant rinkos tyrimą visais atvejais įvertinama ar yra galimybė perkamas prekes, paslaugas ar darbus įsigyti per centrinę perkančiąją organizaciją.

2.3.7. Užtikrinama, kad pirkimo sąlygos būtų aiškios, be dviprasmybių, nediskriminuojančios ir neribojančios tiekėjų konkurencijos, kad pirkimo sąlygose nebūtų nurodomi ketinamų įsigyti prekių gamintojų pavadinimai, modeliai, prekiniai ženklai?

Globos namuose užtikrinama, kad pirkimo sąlygos būtų aiškios, be dviprasmybių, nediskriminuojančios ir neribojančios tiekėjų konkurencijos, kad pirkimo sąlygose nebūtų nurodomi ketinamų įsigyti prekių gamintojų pavadinimai, modeliai, prekiniai ženklai.

2.3.8. Naudojamos Viešųjų pirkimų tarnybos parengtos tipinės pirkimų dokumentų formos?

Globos namuose naudojamos Viešųjų pirkimų tarnybos parengtos tipinės pirkimų dokumentų formos.

2.3.9. Pirkimo sutartys rengiamos taikant Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintas tipines sutarčių sąlygas (išskyrus atvejus, kai jos nėra taikytos perkamam objektui arba nėra pritaikomos dėl perkamo objekto ypatumų ir Jūsų įstaiga pagrindžia savo sprendimą netaikyti tipinių pirkimo sutarčių sąlygų)?

Globos namuose pirkimo sutartys rengiamos taikant Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintas tipines sutarčių sąlygas (išskyrus atvejus, kai jos nėra taikytos perkamam objektui arba nėra pritaikomos dėl perkamo objekto ypatumų ir Jūsų įstaiga pagrindžia savo sprendimą netaikyti tipinių pirkimo sutarčių sąlygų).

2.3.10. Vykdoma pirkimų analizė, kad įvertinti ar užtikrinamas tinkamas Aprašo ir susijusių teisės aktų nuostatų įgyvendinimas Jūsų įstaigos atsakingiems darbuotojams vykdant viešuosius pirkimus? Jeigu taip, ar kažkokiame vidaus teisės akte apibrėžtas tokios analizės periodiškumas, apimtys, nustatyti viešųjų pirkimų atrankos analizei kriterijai ir paskirtas už šios analizės atlikimą atsakingas darbuotojas, šios analizės metu gautos informacijos panaudojimo viešųjų pirkimų tobulinimui mechanizmas?

Globos namuose nuolat vykdoma pirkimų analizė, kad įvertinti ar užtikrinamas tinkamas taisyklių ir susijusių teisės aktų nuostatų įgyvendinimas globos namuose atsakingiems darbuotojams vykdant viešuosius pirkimus. Yra paskirtas atsakingas asmuo už pirkimų planavimą, organizavimą ir pirkimų organizavimo priežiūrą Taisyklėse.

2.4. Ar Jūsų įstaiga vertinamu laikotarpiu:

2.4.1. Buvo gavusi Viešųjų pirkimų tarnybos ar kitų kontroliuojančių institucijų (pavyzdžiui, vidaus ar išorės audito ar pan.) pastabas dėl Jūsų įstaigos vykdytų viešųjų pirkimų? Jeigu taip, ar buvo vykdytos / planuojamos vykdyti kažkokios priemonės Jūsų įstaigos viduje, kad išvengti analogiškų trūkumų pasikartojimo ateityje? Ar visos priemonės buvo įvykdytos nustatyta apimtimi ir per nustatytus terminus? Ar Jūsų įstaigos įvykdytos priemonės užkirto kelią analogiškų trukumų pasikartojimui Jūsų įstaigos viešuosiuose pirkimuose?

Vertinamuoju laikotarpiu globos namai nebuvo gavę Viešųjų pirkimų tarnybos ar kitų kontroliuojančių institucijų (pavyzdžiui, vidaus ar išorės audito ar pan.) pastabas dėl globos namų vykdytų viešųjų pirkimų.

2.4.2. Buvo gavusi teismų nutartis nepalankias Jūsų įstaigai dėl Jūsų įstaigos vykdytų viešųjų pirkimų? Jeigu taip, ar buvo vykdytos / planuojamos vykdyti konkrečios priemonės Jūsų įstaigos viduje, kad išvengti analogiškų trūkumų pasikartojimo ateityje? Ar visos priemonės buvo įvykdytos nustatyta apimtimi ir per nustatytus terminus? Ar Jūsų įstaigos įvykdytos priemonės užkirto kelią analogiškų trukumų pasikartojimui Jūsų įstaigos viešuosiuose pirkimuose?

Globos namai nebuvo gavę jokių teismų nutarčių dėl vykdytų viešųjų pirkimų.

2.4.3. Buvo gavusi pranešimų apie galimus pažeidimus Jūsų įstaigai vykdant viešuosius pirkimus, kuriuose pateikta informacija pasitvirtino? Jeigu taip, ar buvo vykdytos / planuojamos vykdyti konkrečios priemonės Jūsų įstaigos viduje, kad išvengti analogiškų pažeidimų pasikartojimo ateityje? Ar visos priemonės buvo įvykdytos nustatyta apimtimi ir per nustatytus terminus? Ar Jūsų įstaigos įvykdytos priemonės užkirto kelią analogiškų pažeidimų pasikartojimui Jūsų įstaigos viešuosiuose pirkimuose?

Globos namai nebuvo gavę pranešimų apie galimus pažeidimus vykdant viešuosius pirkimus.

2.4.4. Dokumentacijos plane yra numaćiusi viešųjų pirkimų dokumentų registrus ir dokumentų saugojimo terminus? Jeigu taip, ar registruoja įstaigos dokumentų registruose visus vidaus, gaunamus ir siunčiamus viešųjų pirkimų dokumentus ir dokumentus, susijusius su viešaisiais pirkimais (paraiškos, prašymai, tiekėjų pateikti dokumentai, sutartys ir pan.) ir ant dokumentų žymi registracijos datą, numerį, o ant tiekėjų pateiktų dokumentų ir gavimo laiką ?

Globos namų dokumentacijos plane yra numatyti viešųjų pirkimų dokumentų registrai ir dokumentų saugojimo terminai. Dokumentų valdymo bendrojoje informacinėje sistemoje DBSIS atitinkamuose registruose registruojami visi vidaus, gaunami ir siunčiami viešųjų pirkimų dokumentai ir dokumentai, susiję su viešaisiais pirkimais (paraiškos, prašymai, tiekėjų pateikti dokumentai, sutartys ir pan.), kuriuose matosi registracijos data, numeris, tiekėjų pateiktų dokumentų gavimo laikas.

3. Dėl SGĮ paslaugų teikimo sutarčių sudarymo, vykdymo ir vykdymo kontrolės:

3.1. Ar, iki Jūsų įstaigai priimant sprendimą konkrečias paslaugas įsigyti iš trečiųjų asmenų, visais atvejais buvo atliktas vertinimas, kad nustatyti ar Jūsų įstaiga nėra pajėgi tokių paslaugų poreikį tenkinti įstaigos personalo resursais?

Globos namai visais atvejais atlieka vertinimą, siekiant nustatyti ar patys nėra pajėgūs reikalingų paslaugų poreikį tenkinti globos namų personalo resursais ir priima sprendimą konkrečias paslaugas įsigyti iš trečiųjų asmenų.

3.2. Ar Jūsų įstaiga nėra įsigijusi iš trečiųjų asmenų tokių paslaugų, kurių poreikį turi galimybę tenkinti savo personalo resursais?

Globos namai nėra įsigiję iš trečiųjų asmenų tokių paslaugų, kurių poreikį turi galimybę tenkinti savo personalo resursais.

3.3. Ar iki besibaigiant paslaugų sutarties galiojimui ir Jūsų įstaigai planuojant pratęsti arba sudaryti naują sutartį analogiškų paslaugų įsigijimui iš trečiųjų asmenų, visuomet atliekamas vertinimas, kad nustatyti:

3.3.1. Ar neišnyko tokių paslaugų įgijimo poreikis pasikeitus Jūsų įstaigos struktūrai ir (ar) poreikiams?

Globos namai iki besibaigiant paslaugų sutarties galiojimui ir planuojant pratęsti arba sudaryti naują sutartį analogiškų paslaugų įsigijimui iš trečiųjų asmenų, visuomet atlieka vertinimą, kad nustatyti ar neišnyko tokių paslaugų įgijimo poreikis pasikeitus globos namų struktūrai ir (ar) poreikiams.

3.3.2. Ar tokių paslaugų negalėtų atlikti kiti paslaugų teikėjai pigiau ir (ar) kitu būdu (pavyzdžiui, ar neatsirado galimybė paslaugą įsigyti naudojantis centrinės perkančiosios organizacijos katalogu)?

Globos namai iki besibaigiant paslaugų sutarties galiojimui ir planuojant pratęsti arba sudaryti naują sutartį analogiškų paslaugų įsigijimui iš trečiųjų asmenų, visuomet atlieka vertinimą, kad nustatyti ar tokių paslaugų negalėtų atlikti kiti paslaugų teikėjai pigiau ir (ar) kitu būdu (pavyzdžiui, ar neatsirado galimybė paslaugą įsigyti naudojantis centrinės perkančiosios organizacijos katalogu).

3.3.3. Ar nėra ekonomiškai naudingiau vietoje paslaugų įgijimo iš trečiųjų asmenų, tokių paslaugų poreikį tenkinti įstaigos personalo resursais (pavyzdžiui, įsteigiant papildomą etatą)?

Globos namai iki besibaigiant paslaugų sutarties galiojimui ir planuojant pratęsti arba sudaryti naują sutartį analogiškų paslaugų įsigijimui iš trečiųjų asmenų, visuomet atlieka vertinimą, kad nustatyti ar nėra ekonomiškai naudingiau vietoje paslaugų įgijimo iš trečiųjų asmenų, tokių paslaugų poreikį tenkinti įstaigos personalo resursais (pavyzdžiui, įsteigiant papildomą etatą).

3.3.4. Ar įsigytos paslaugos paslaugų sutarties galiojimo laikotarpiu buvo panaudotos realių įstaigos poreikių tenkinimui?

Globos namai iki besibaigiant paslaugų sutarties galiojimui ir planuojant pratęsti arba sudaryti naują sutartį analogiškų paslaugų įsigijimui iš trečiųjų asmenų, visuomet atlieka vertinimą, kad nustatyti ar įsigytos paslaugos paslaugų sutarties galiojimo laikotarpiu buvo panaudotos realių įstaigos poreikių tenkinimui.

3.4. Ar Jūsų įstaigos vidaus teisės aktuose reglamentuota kas, kokių būdu ir kokių periodiškumu įstaigos viduje kontroliuoja, kad iš trečiųjų asmenų įgytos paslaugos būtų teikiamos sutarta apimtimi ir terminais. Jeigu taip, ar užtikrinama atsakingų Jūsų įstaigos darbuotojų vykdomų vidaus kontrolės veiksmų atitiktis Jūsų įstaigos patvirtintam teisiniam reglamentavimui?

Globos namuose yra reglamentuota Taisyklėse kas ir kaip kontroliuoja, kad iš trečiųjų asmenų įgytos paslaugos būtų teikiamos sutarta apimtimi ir terminais.

3.5. Ar nėra taip, kad konkrečias paslaugas Jūsų įstaiga įsigyja iš to paties paslaugų teikėjo eilę metų, t. y. net ir pasibaigus paslaugų sutarčiai, kuri buvo pratęsta pasinaudojus pirminėje paslaugų sutartyje numatyta sutarties pratęsimo galimybe, nauja sutartis analogiškų paslaugų teikimui vėl sudaroma su tuo pačiu paslaugų teikėju? Jeigu taip, siūlytina įvertinti ar visais tokiais atvejais, net ir tuomet kai tai neprivaloma, buvo tiriama rinka, kad įvertinti kiek yra potencialų paslaugų teikėjų, galinčių suteikti tokio pobūdžio paslaugas ir kiek lėšų reiktų tokio pobūdžio paslaugų pirkimui (pavyzdžiui, ar apklausiant potencialus paslaugų teikėjus dėl galimybės suteikti SGĮ poreikiams reikalingas paslaugas, paklausimai buvo pateikti galiojančiais potencialių paslaugų teikėjų kontaktiniais adresais, o ne fiktyviais adresais ir t. t.).

Visais atvejais tiriama rinka siekiant įvertinti kiek yra potencialų paslaugų teikėjų, galinčių suteikti reikiamo pobūdžio paslaugas.

3.6. Ar sudarytų paslaugų teikimo sutarčių turinys užtikrina abiejų sutarties šalių lygiateisiškumą tiek reglamentuojant tokių sutarčių keitimo ir nutraukimo procedūras, tiek kitas sutarčių sąlygas? Ar sutartyse įtvirtinti pakankami teisiniai saugikliai, kad nevilkini sutarčių nutraukimo procedūros, kuomet paslaugos teikėjas nėra pajėgus / nėra suinteresuotas užtikrinti kokybišką sutartų paslaugų teikimą?

Globos namų sudarytose sutartyse teikimo sutarčių turinys užtikrina abiejų sutarties šalių lygiateisiškumą tiek reglamentuojant tokių sutarčių keitimo ir nutraukimo procedūras, tiek kitas sutarčių sąlygas. Sutartyse įtvirtinti pakankami teisiniai saugikliai, kad nevilkini sutarčių nutraukimo procedūros, kuomet paslaugos teikėjas nėra pajėgus / nėra suinteresuotas užtikrinti kokybišką sutartų paslaugų teikimą.

3.7. Ar Jūsų įstaigos darbo praktikoje nebuvo atvejų, kuomet paslaugų teikimo sutartis buvo pratęsta, kai tokia pratęsimo galimybė nebuvo nustatyta paslaugų teikimo sutarties turinyje?

Globos namų darbo praktikoje nebuvo atvejų, kuomet paslaugų teikimo sutartis buvo pratęsta, kai tokia pratęsimo galimybė nebuvo nustatyta paslaugų teikimo sutarties turinyje.

3.8. Ar Jūsų įstaigos darbo praktikoje buvo atvejų, kuomet paslaugos nebuvo suteiktos nustatyta apimtimi dėl paslaugų teikėjo kaltės? Jeigu buvo, ar visais atvejais tokiam paslaugos teikėjui buvo pritaikytos paslaugų teikimo sutartyje nustatytos sankcijos? Jeigu ne, ar pakankamai pagrįstos tokio sprendimo priėmimo priežastys?

Globos namų darbo praktikoje buvo atvejų, kuomet prekės buvo pristatytos nekokybiškos arba ne laiku, todėl globos namai teikė pretenzijas tiekėjui, todėl buvo nutraukta sutartis.

3.9. Ar Jūsų įstaiga, sudarydama paslaugų teikimo sutartį, iš trečiųjų asmenų neįsigyja paslaugų, kurios dėl objektyvių priežasčių įstaigai niekuomet negalės būti suteiktos arba nėra teikiamos (visa apimtimi ar dalinai) ir apmokamas tik mėnesio „abonentinis mokestis“?

Globos namai sudarydami paslaugų teikimo sutartį, iš trečiųjų asmenų neįsigyja paslaugų, kurios dėl objektyvių priežasčių Globos namams niekuomet negalės būti suteiktos.

Išvada.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės analizę Globos namų viešųjų pirkimų srityje, nustatyta, kad Globos namų teisinis reglamentavimas ir jo įgyvendinimas užkerta kelią korupcijos pasireiškimui vykdomuose viešuosiuose pirkimuose. Tikrinimo laikotarpiu visi dokumentai reglamentuojantys viešųjų pirkimų procedūras atnaujinti, darbuotojai vadovaujasi naujai patvirtintais įsakymais ir tvarkomis, kurios atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktus.

Korupcijos rizikos ir jos veiksmų nenustatyta.

Pasiūlymai:

Rekomenduojama iki 2025 m. gruodžio 1 d. Įstaigos viešųjų pirkimų komisijų nariams, pirkimų organizatoriams ir iniciatoriams patikrinti žinias korupcijos prevencijos srityje:

1. „Privačių interesų deklaravimas“;
2. „Lobistinė veikla“;
3. „Ar atskiriate kyši nuo dovanos?“

<https://www.stt.lt/korupcijos-prevencija/mokomoji-ir-metodine-medziaga/pasitikrinkite-zinias/7570>

Susipažinau:

Marijampolės specialiųjų socialinės globos namų direktorius

Viduta Bačkierienė

Parengė:

Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą globos namuose atsakingi asmenys:

Vaida Pautienienė, Dovilė Tumelienė ir Diana Krupinskienė